

DATUM 15-12-2021  
VAN Manouk Miltenburg  
AAN Provinciale Staten  
TELEFOONNUMMER 06-18908838

## Tijdelijk voorafgaand aan het verschijnen van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over de VRT

Het verschijnen van het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer over de Vernieuwde Regionale Tramlijn op 15 december 2021 biedt aanleiding om de geschiedenis voorafgaand aan dit rapport in kaart te brengen. Niet iedereen van u was lid van Provinciale Staten in 2016, toen werd besloten om de SUNIJ-lijn te vernieuwen. Ook de periode daarvoor, de realisatie van de Uithoflijn (UHL), is relevant om het rapport dat vandaag aan u is gepresenteerd in context te kunnen plaatsen. Dit memo schetst die voorgeschiedenis en bevat links naar de meest belangrijke agendapunten en documenten. Het memo behandelt respectievelijk de VRT en de UHL. Op chronologische volgorde vindt u een link naar het betreffende agendapunt in de commissie- dan wel PS-vergadering, met links naar diverse stukken.

### *Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT)*

Op [12 december 2016](#) heeft u [het besluit](#) genomen om de bestaande tramlijn van Utrecht Jaarbeursplein naar Nieuwegein-Zuid/IJsselstein-Zuid (SUNIJ-lijn) geschikt te maken voor de nieuwe lagevloertrams en groot onderhoud aan de infrastructuur uit te voeren op het zuidelijke deel van de SUNIJ-lijn. Daarmee wordt de SUNIJ-lijn geschikt gemaakt voor de koppeling met de Uithoflijn tot één doorgaand tramvervoersysteem zodat de reizigers uit IJsselstein en Nieuwegein zonder over te stappen naar Utrecht Science Park kunnen reizen en andersom. Hieruit is het programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) ontstaan.

Door kwartaalrapportages en Statenbrieven bent u op de hoogte gehouden van de voortgang van het project VRT. In Statenvoorstellen is u gevraagd te besluiten over onder meer bijsturing en aanvullende kredieten. Hieronder volgen op chronologische volgorde de u aangeboden stukken in commissie- en Statenvergaderingen.

### 2020, 15 januari: commissie M&M

- In de commissie M&M van [22 mei 2019](#) deed GS de toezegging om meer inzicht te geven in project VRT. De toezegging kreeg vorm door het opstellen van een serie kwartaalrapportages, te beginnen met VRT Q3-2019.
- [Statenbrief VRT Q3-2019](#) & [Kwartaalrapportage VRT Q3-2019](#)

### 2020, 25 maart: commissie M&M

- [Statenbrief VRT Q4-2019](#) & [Kwartaalrapportage VRT Q4-2019](#)

### 2020, 20 mei: commissie M&M

- In mei ontvangt u een SB waarin u wordt geïnformeerd over [opgetreden risico's](#) in het project VRT.

### 2020, 17 juni: commissie M&M; 2020, 24 juni commissie M&M:

- In juni bespreekt u het SV waarin aanvullend krediet wordt gevraagd vanwege de opgetreden risico's en krijgt u de [Statenbrief VRT Q1-2020](#) en [Kwartaalrapportage VRT Q1-2020](#) aangeboden.

### 2020, 15 juli: PS

- U heeft besloten om een aanvullend krediet van €20,9 miljoen beschikbaar te stellen.

2020, 30 september: PS

- In de commissie M&M van 16 september heeft Gedeputeerde Schaddelee u [mondeling geïnformeerd](#) over de VRT. Op [21 september volgt een memo](#) waarin wordt gereageerd op een eerder verstuurd [Statenbrief](#) en een toelichtende Statenbrief wordt aangekondigd. Die verschijnt op [29 september](#). Deze SB leidt tot een spoeddebat. Er werden vooraf [vragen](#) door u gesteld. De door PVV [ingediende motie](#), waarin de griffier wordt gevraagd om de Randstedelijke Rekenkamer te verzoeken onderzoek te doen naar de slagvaardigheid en kwaliteit van de provinciale OV-organisatie, wordt door u aangenomen.

2020, 28 oktober: commissie M&M

- [SB update zomerperiode 2020 en uitloop start exploitatie Vernieuwde Regionale Tramlijn](#)
- [Nieuwsbericht Planning start exploitatie traject Jaarbeursplein-Nieuwegein Zuid en IJsselstein aangepast](#)

2021, 20 januari: commissie M&M; 2021, 27 januari PS

- In een [SV wordt u gevraagd](#) te besluiten het toegewezen extra krediet gewijzigd te kunnen inzetten en krijgt u de [Statenbrief VRT Q3-2020](#) & [Kwartaalrapportage Q3-2020](#) aangeboden<sup>1</sup>.

2021, 31 maart: commissie M&M

- [Memo uitloop start VRT tracé D & beantwoording vragen](#)
- [Statenbrief VRT Q4-2020](#) & [Kwartaalrapportage Q4-2020](#)
- [Memo start exploitatie VRT](#) & [nieuwsbericht](#)

2021, 26 mei: commissie M&M

- De Randstedelijke Rekenkamer heeft het verzoek om onderzoek te doen naar de slagvaardigheid en kwaliteit van de provinciale OV-organisatie gehonoreerd en deelt de [onderzoeksopzet](#) met u begeleid door [een brief](#). De centrale onderzoeksvraag wordt:

*In hoeverre zijn de oorzaken van de vertraging bij het verkrijgen van de indienststellingsvergunning voor de vernieuwde SUNIJ-lijn, te relateren aan de mate waarin er bij het project VRT in lijn wordt gewerkt met de aanbevelingen uit onderzoeken naar het project Uithoflijn?*

2021, 23 juni: commissie M&M

- [Statenbrief VRT Q1-2021](#) & [Kwartaalrapportage Q1-2021](#)
- [Beantwoording vragen nav Q1-2021](#)

2021, 27 oktober

- [Statenbrief VRT Q2-2021](#) & [Kwartaalrapportage Q2-2021](#)
- [Beantwoording vragen nav Q2-2021](#)

2021, 1 december

- [Statenbrief VRT Q-3 2021](#) & [Kwartaalrapportage VRT Q3-2021](#)
- [Beantwoording vragen nav Q3-2021](#)

2021, 15 december

- [Nota van bevindingen: Vernieuwde Regionale Tramlijn. Onderzoek naar de vertraging bij het verkrijgen van de indienststellingsvergunning voor de vernieuwde SUNIJ-lijn en de opvolging van aanbevelingen binnen de projectorganisatie VRT](#)

---

<sup>1</sup> Q2-2020 ontbreekt, zie pagina 68 van het rapport Nota van bevindingen Vernieuwde Regionale Tramlijn

#### Uithoflijn (UHL)

In [juni 2012](#) hebben het Bestuur Regio Utrecht en de gemeente Utrecht, met de ondertekening van de Bestuursovereenkomst Uithoflijn, besloten om de Uithoflijn gezamenlijk aan te leggen. Gemeente Utrecht en provincie Utrecht zijn sinds 1 januari 2015 samen opdrachtgever van de projectorganisatie Uithoflijn: de datum waarop de verkeer- en vervoertaken van Bestuur Regio Utrecht (BRU) zijn overgegaan naar provincie Utrecht.

De projectorganisatie Uithoflijn rapporteert elk kwartaal aan de Stuurgroep Uithoflijn over de voortgang van het project. Elk half jaar wordt een bestuurlijke voortgangsrapportage opgesteld, met als doel om Gedeputeerde Staten, B&W, Provinciale Staten en de Gemeenteraad van Utrecht te informeren over de voortgang, de stand van zaken en de aanstaande mijlpalen van het project Uithoflijn. We maken hieronder een kleine sprong in de tijd: van de reguliere voortgangsrapportages naar het moment dat de planning voor de tweede keer wordt geactualiseerd. De eerste keer was in oktober 2014.

#### 2017, 4 september: commissie MME

- [Statenbrief voortgangsrapportage 2016-H2](#) & [Bestuurlijke voortgangsrapportage 2016-H2](#)

#### 2017, 4 september: commissie MME

- [Statenbrief voortgang realisatie UHL over de geactualiseerde planning en consequenties](#)

#### 2018, 12 februari: PS

- Op de agenda vindt u onder meer: een [Statenbrief \(dd 19 december 2017\) over actualiteit, uitdagingen en keuzes](#)
- [U heeft besloten](#) om een aanvullend krediet van 64 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de Uithoflijn en een risicoservering in te stellen van 13,7 miljoen euro.

#### 2018, 19 maart: PS

- Er vindt een [spoeddebat](#) plaats op verzoek van enkele fracties. Aanleiding zijn de artikelen '[Het duurste stukje trambaan van Nederland](#)' en '[Provincie zette duo opzij na druk BAM](#)', verschenen in *NRC Handelsblad* op 24 februari 2018. Er wordt na het debat een [motie](#) aangenomen waarin u de Randstedelijke Rekenkamer verzoekt om onderzoek te doen naar de bestuurlijke en ambtelijke aansturing van het project de Uithoflijn.

#### 2018, 17 december: PS

- Het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer [Samen sturen. Onderzoek naar de bestuurlijke en ambtelijke aansturing van de realisatie van de Uithoflijn](#) (4 december 2018) wordt besproken. De hoofdconclusie van het rapport is:

*De bestuurlijke en ambtelijke aansturing van het project Uithoflijn en de informatievoorziening vertoonde belangrijke tekortkomingen. De gemeente Utrecht en de provincie Utrecht hebben bij de gezamenlijke aansturing van het project Uithoflijn onvoldoende invulling gegeven aan het principe 'beste voor het project'.*

*Het gekozen sturingsmodel van 'Samen sturen' heeft onvoldoende gefunctioneerd. De kosten van het project zijn bij aanvang onvolledig geraamd en pas laat na de start van het traject in beeld gebracht. Hiermee is het budgetrecht van de Raad destijds geschaad. Bij de aansturing van het project was er onduidelijkheid over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden en was er minder aandacht voor de nevenprojecten die van belang zijn voor de realisatie van de Uithoflijn. De samenwerking tussen de gemeente en de provincie, de projectorganisatie en andere direct betrokkenen, waaronder de hoofdaannemer BAM, verliep moeizaam. Aan adviezen over onder meer de taakverdeling, het sturingsmodel en de positionering van de projectorganisatie is weinig opvolging gegeven. Het leervermogen bleek beperkt, waarbij leerervaringen bij de overgang van de verantwoordelijkheid van het BRU naar de provincie niet werden benut om dit te verbeteren. Zo was de integrale verantwoordelijkheid voor het coördineren en realiseren van het werkend tramvervoersysteem tot 2018 niet belegd. De voortgangsinformatie over de realisatie van het project was tot eind 2017 vooral gericht op de werkzaamheden van de projectorganisatie: het werkend tramsysteem (WTS). Onderdelen van het project die door de gemeente of de provincie afzonderlijk werden aangestuurd ten behoeve van het werkend tramvervoersysteem (WTVS), kregen onvoldoende gezamenlijke aandacht.*

*De informatie aan Raad en Staten was op momenten onvoldoende begrijpelijk, vergelijkbaar en tijdig. Bovendien was de informatievoorziening voor beide gremia deels niet navolgbaar door onvolledige of gebrekkige verslaglegging. Daardoor is hun controlerende taak bemoeilijkt. De rekenkamers kunnen niet aangeven in welke mate deze gebreken in de ambtelijke en bestuurlijke aansturing hebben geleid tot extra kosten en uitloop van de planning. Een aanzienlijk deel van de opgetreden meerkosten en extra doorlooptijd was ook zonder deze gebreken opgetreden. Evident is wel dat dit nadelige effecten op planning, kosten en samenwerking heeft gehad. Gedurende 2018 zijn stappen gezet om de werking van het sturingsmodel, de informatievoorziening en de opvolging van aanbevelingen te verbeteren. Momenteel zien de rekenkamers nog risico's in de samenwerkingsrelatie en de haalbaarheid van het project binnen de planning en het budget. Derhalve zullen alle betrokkenen zich de komende tijd stevig moeten inzetten om de beoogde verbeteringen daadwerkelijk te realiseren.*

- De (deel)conclusies en aanbevelingen in het rapport vindt u op p. 5-14 van het rapport
- De bestuurlijke reactie van Gedeputeerde Staten (27 november 2018) vindt u op p. 20-23 van het rapport. GS onderschrijven de aanbevelingen volledig en geven aan zich in de constatering te herkennen, maar zien ook enkele nuances. GS melden dat zij de aanbevelingen in lijn met reeds gestarte verbetermaatregelen oppakken.
- In [een ontwerpbesluit](#) worden de aanbevelingen geformuleerd
- [Vijfminutenversie](#) van het rapport
- [Infographic tijdlijn realisatie Uithoflijn](#)
- [Dossier Uithoflijn op de website van de Randstedelijke Rekenkamer](#)